A KÁRPÁT-MEDENCE CIVIL TÁRSADALMÁNAK
TUDOMÁNYOS ÉS ISMERETTERJESZTŐ KÖZLEMÉNYEI
IV. SZÁM

kárpátikum
közhasznú alapítvány

HÁLÓZAT LÉTREHOZÁSA A TERMÉSZET- ÉS TÁRSADALOMBARÁT KÁRPÁT-MEDENCÉÉRT

NCA
NEMZETI CIVIL ALAPPROGRAM

A Kárpátikum Közhasznú Alapítvány Tartós közérdekű céljai:

1. A kárpát-medencei magyar kulturális és természeti örökségek népszerűsítése, valamint széles nyilvánosság előtti megjelenésének támogatása.

2. Globalizálódó világunkban a magyarsághoz kötődő értékek, termékek (hungarikumok), hagyományok és tevékenységek regionális szerepének erősítése, és ezáltal az emberek identitástudatának növelése.

3. A magyarországi és a határon túli nemzedékek és nemzetiségek egymáshoz való közeledésének, egymás mindennapi életével, szokásvilágával és helyi kultúrájával való megismerésének elősegítése.

4. A kárpát-medencei közösségek természet- és társadalombarát életképének kialakításában való részvétel.

5. A Kárpát-medence eddig mind társadalmi, mind természeti szempontok szerint feltáratlannak ítélhető, illetve kevéssé ismert, de turisztikai értékkel rendelkező területeinek felkutatása.

6. A Kárpát-medencei falusi turizmus, az ökoturizmus és a gyógyturizmus népszerűsítése hazánkban és határainkon kívül - különös tekintettel az ifjúság körében.

7. Az idegenforgalom, turizmus terültén tudományos tevékenységet folytató felsőfokú oktatási intézmények hátrányos helyzetű, magyar nemzetiségű hallgatóinak támogatása.

KÉRJÜK, HOGY ADÓJÁNAK 1 %-ÁVAL TÁMOGASSA CÉLJAINK HATÉKONYABB MEGVALÓSÍTÁSÁT!

Adószám: **18590070-1-10**

A KÁRPÁT-MEDENCE
CIVIL TÁRSADALMÁNAK
INFORMÁCIÓS ÉS TUDOMÁNYOS
KÖZLEMÉNYEI
IV. SZÁM

HÁLÓZAT LÉTREHOZÁSA A
TERMÉSZET- ÉS
TÁRSADALOMBARÁT KÁRPÁT-
MEDENCÉÉRT

A Nemzeti Civil Alapprogram
Nemzetközi Civil Kapcsolatok és
Európai Integráció Kollégiuma
által kiírt
Magyarországi civil szervezetek
európai integrációs, nemzetközi és
határon túli magyar civil
kapcsolatainak támogatása című
program tudományos és
információs füzete
(Pályázat kódja:
NCA-NK-09-F-0384)

A kiadvány Nemzeti Civil
Alapprogram támogatásával jött
létre.

A kiadvány ingyenes.

Szerkesztő:
Kajati György

Kiadja:
**Kárpátikum Közhasznú
Alapítvány**
3300 Eger, Kolozsvári u. 34.
http://karpatikum.hu
info@karpatikum.hu
Adószám: 18590070-1-10

TARTALOMJEGYZÉK

A PROGRAM ISMERTETÉSE 4
A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS
FOGALMA 5
A PARTNERSÉG 6
A HÁLÓZATOKRÓL ÁLTALÁBAN 7
A KÁRPÁT-MEDENCE 9
MAGYAROK A
KÁRPÁT-MEDENCÉBEN 10
AZ ÖKOTURISZTIKA
FONTOSSÁGÁRÓL RÖVIDEN 12
11 HATÁRON TÚLI VÁROS 17
Ungvár 17
Máramarossziget 17
Bánffyhunyad 17
Kolozsvár 18
Tusnádfürdő 18
Szabadka 18
Lendva 19
Tornalja 19
Fülek 19
Komárom 20
Kassa 20
CIVIL SZERVEZETEK
BEMUTATKOZÁSA 20
Dombos Polgárok Egyesülete 20
Élő Erdély Egyesület 21
Hollósy Simon Művelődési
Egylet 22
Magyar Értelmiségiek
Kárpátaljai Szövetsége 23
Magyar Ifjúsági Közösség 24
Kaptárkő Természetvédelmi és
Kulturális Egyesület 25
Magyar Idegenforgalmi és
Területfejlesztési Egyesület 26

NEMZETI CIVIL ALAPPROGRAM

A PROGRAM ISMERTETÉSE

A pályázati program, tevékenység indokoltsága

Globalizálódó világunkban a magyarsághoz kötődő értékek, termékek (hungarikumok), hagyományok és tevékenységek regionális szerepének erősítése, és ezáltal az emberek identitástudatának növelése nagyon lényeges tényező.
E mellett fontos elősegíteni a magyarországi és a határon túli nemzedékek és nemzetiségek egymáshoz való közeledését egymás mindennapi életének, szokásvilágának és helyi kultúrájának megismerésével.
Mindezeket célszerű úgy megvalósítani, hogy a kárpát-medencei közösségek természet- és társadalombarát életképét közösen megvitatjuk és ennek fejlődését elősegítjük.
Különös tekintettel oda kell figyelünk a már szórványban élő és a szórványosodás útjára kerülő magyarság kulturális fennmaradására.
Az Alapítványunk által létrehozott hálózat elengedhetetlenül szükséges a magyarság helyes jövőképének kialakításához és fenntartásához.

Csatlakozott szervezetek:

- Dombos Polgárok Egyesülete, Dombos - Vajdaság
- Élő Erdély Egyesület, Csíkszereda- Erdély
- Hollósy Simon Művelődési Egylet, Máramarossziget- Erdély
- Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Szövetsége, Ungvár – Kárpátalja
- Magyar Ifjúsági Közösség, Pozsony – Felvidék
- Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület, Eger
- Magyar Idegenforgalmi és Területfejlesztési Egyesület, Nagyrév

A *pályázati program célja:*

A program fő célja, hogy a létrehozott a természet- és társadalombarát hálózat a Kárpát-medencében népszerűsítse a magyarsághoz kötődő értékeket és ezzel hozzájáruljon az identitásunk fejlesztéséhez.
A pályázati programban a hálózat első évének célját fogalmazzuk meg, amit a későbbiekben továbbfejlesztünk.
Célunk, hogy…
1. a hálózat tagjai ismerjék meg egymás tevékenységét és mindegyik partner fogalmazza meg a programban az általuk biztosított hozzáadott értéket.

2. a hálózat tagjainak partnerkapcsolatai szorosabbá váljanak és bővüljenek.
3. a hálózat munkája ismert legyen és további partnerek lépjenek be elsősorban az Erdélyen kívüli határon túli területekről.
4. a szórványban élő magyarság fennmaradását szolgáljuk.

A tervezett tevékenység

1. Kerekasztal-beszélgetések Egerben.
A Hálózat tagszervezeteinek részvételével a rendezvény során bemutatkozók, előadások, vitafórumok, közös alkotómunka és közös nyilatkozat elfogadása szerepel a tervek között, valamint a magyarság kulturális jövőjéről esik szó. Ezek mellett egy közös kiadvány tartalmi elemeit foglaljuk össze.
Élő példákat, esettanulmányokat mutatunk be a természet- és társadalombarát Erdélyből és Vajdaságból.
2. A kerekasztal-beszélgetések anyagából és a pályázatban működő partner és résztvevő szervezetek bemutatkozó anyagából információs füzet kiadása

Várt eredmények és fenntarthatóság

Hosszú távú együttműködés alakul ki, amely további tagokkal bővül.
A rendszerszemlélet elsajátítása, a környezettudatos életmód és fejlesztés terjesztése.
A projekt népszerű lesz és egyre többen alkalmazzák eredményeit. Eljutunk az információs anyag segítségével 300 civil szervezethez, s ezek közül többen (reményeink szerint 20-an) csatlakoznak hozzánk.
Hosszú távon a Kárpát-medencében a természetbarát, egészséges identitással rendelkező magyarság létszáma növekszik.

A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS FOGALMA

A nyolcvanas évek elején jelent meg a "fenntarthatóság" vagy a "fenntartható fejlődés" kifejezés a nemzetközi szakirodalomban. Általános ismertségét Lester R. Brown a fenntartható társadalom kialakításával foglalkozó műve váltotta ki, amely 1981-ben jelent meg. A szerző összekapcsolta a népesség növekedését a természeti erőforrások hasznosításával és mindezt úgy kívánta megoldani, hogy a lehető legkisebb legyen a természeti környezet mennyiségi és minőségi romlása.

1983-ban az ENSZ Közgyűlés határozata alapján megkezdte munkáját az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága, amelyet Gro

Harlem Brundtland norvég miniszterelnöknő vezetett. (E huszonkét tagú bizottságnak tagja volt Láng István akadémikus is.) A Bizottság 1987-ben ,,Közös jövőnk" címmel kiadott jelentésében a gazdasági növekedés olyan új korszakának lehetőségét vázolta fel, amely a fenntartható fejlődés globális megvalósítására épít, megőrzi a természeti erőforrásokat, s amely megoldás lehetne a fejlődő országok nagy részében elhatalmasodó szegénység leküzdésére is.

A jelentés nagyon röviden és tömören határozta meg a fenntartható fejlődés fogalmát: **"a fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket"**.

A fenntartható fejlődés három alappilléren nyugszik: a szociális, a gazdasági és a környezeti pilléreken és mindhármat együttesen, kölcsönhatásaik figyelembevételével mérlegelni kell a különböző fejlesztési stratégiák, programok kidolgozása során, illetve a konkrét intézkedésekben, cselekvésekben.

A Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata megfogalmazásában: "A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és a természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzésével egyidejűleg." (Átmenet a fenntarthatóság felé; Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata, Tokió, 2000).

A PARTNERSÉG

A partnerség az egyik leghatékonyabb módszere a helyi szintű projektek megvalósításának. Kisebb regionális szinteken a partnerég egyre szélesebb körű elfogadottságnak örvend, és hatékonyabban is működik, mint a magasabb szinteken, mivel a népesség szükségleteit és igényeit jobban kifejezi és megfogalmazza, hatékonyabban osztja el a forrásokat, mélyebb a résztvevők elkötelezettsége, könnyebben tud irányt szabni a panaszoknak, és megtalálja a legjobb megoldásokat.

A partnerség folyamat, és mint ilyen tervezési, elindítási, fejlesztési, megvalósítási és érési fázisból áll, melyek általában összeadódnak és egymás után zajlanak. Egyetlen fázist sem lehet kihagyni. Az idő, amelyet bölcsen tervezünk és mérünk, pozitív erőforrás lehet a helyi akció számára, vagy ellenkező esetben, az idővel való akadályokkal teli versenyfutássá válik. Meg kell tehát tervezni a projekt hosszát, az indikátorokat, amelyek jelzik a fázisok közötti változást, és ha kívánatos a projekt folyamatossága, akkor megfelelő feltételeket kell teremteni a fenntarthatóság biztosításához.

Jó kapcsolatokat kell kialakítani a résztvevők között és meg kell határozni az "eljátszandó" szerepeiket is. Az önfejűséget és a katonás

megnyilvánulásokat el kell kerülni – ezek magas igényeket támasztanak, és csak keveset adnak. A partnerség nem automatikusan alakul ki attól, hogy összegezzük a különböző akaratokat. Általában bonyolult játékká válik, amelyben meg kell teremteni a bizalmat, a reciprocitást és az együttműködést, vagyis egyfajta partnerségi alaptőkét. Ez megkívánja, hogy megváltoztassuk a hatalmi hierarchiát, a domináns és testületi pozíciókat, és hogy a tárgyalást folyamatosan működő döntéshozatali módszerként alkalmazzuk.

A HÁLÓZATOKRÓL ÁLTALÁBAN

„A hálózatok előnye, hogy lehetővé teszik az együttműködő vállalatok számára, hogy alacsony költséggel férjenek hozzá meglevő speciális szolgáltatásokhoz, s megkönnyítik a cégek számára, hogy elfoglalják a helyüket egy termelési rendszerben és viszonylag stabil pozíciójuk legyen.

A hálózatok pontosan megadható tagsággal rendelkeznek, akik egymással általában formális szerződéses kapcsolatban állnak. A hálózatban elsődleges a kooperáció, a verseny nem jelenik meg markánsan.

A vállalkozások közötti együttműködéseket tekintve az is megállapítható, hogy az együttműködési kapcsolatok szorossága, a közös tevékenység meghatározása alapján különböző mélységű hálózatokról beszélhetünk, melyek között megtalálhatók az egyszerű szakmai szervezeteket, szövetségeket létrehozó együttműködési formáktól kezdve a közös marketing tevékenységet, vagy akár értékesítés hálózatot működtetőkön keresztül egészen a közös termelést végzőkig számos különböző típus.”

A hálózat jellemzői és előnyei

• Egyidejűleg több szereplő jelenléte a hálózatban. Nem egy szervezet van a rendszerben, hanem több, egymással nem hierarchikus kapcsolatban álló szervezetek, vagy személyek a tagjai.
• A hálózat szereplői egyenrangú kapcsolatban állnak, annak ellenére, hogy szerepeik, feladataik eltérőek. Ez a kapcsolat a különbözőségek egyenlőségét jelenti. Ott van kapcsolat, ahol a különbözőségek kiegészítik egymást.
• A szereplők segítik, fejlesztik, és megváltoztatják a hálózatot. Mindegyik szereplő a maga viselkedésével alakíthatja a hálózatot.
• A hálózat, erőforrás összegzési mód. A hálózat az erők összegzésének és koordinálásának olyan korszerű módja, amelyben a résztvevők úgy sokszorozzák meg hatékonyságukat, hogy közben megőrzik önállóságukat. A

hálózat sokkal inkább a források szervezésének eszköze, semmint egy módszer a tulajdon kezelésére
• Ha nehéz szerződéssel irányítani, különösen fontos a hálózat kialakítása
• Helyi kapcsolatok. A helyi kapcsolatok hasznosak, amikor más hálózatokat próbálunk megkeresni
• Mindenki benne van. Mindenki potenciális tagja egy hálózatnak, ezért érdemes figyelnünk az alkalmazottak hálózataira is
• Racionalitás és spontán emberi együttműködés egyensúlya. Kerüljük a túlzott racionalitást a hálózati kapcsolatok keresésében és kialakításában!

A hálózat lehetséges eredményei

• Erőforrás többszörözés. Finanszírozhatóvá válnak olyan fejlesztések, amelyeket külön-külön nem tudnánk megfizetni
• Költségcsökkentés és költségmegosztás. Nagyobb termeléssel, több bevétellel több árura oszthatók szét az általános költségek.
• Teljesebb körű szolgáltatás. A szolgáltatások kiegészíthetik egymást, komplex termékké, szolgáltatási csomaggá fejleszthetők
• Nagyobb piaci vonzerő. A teljesebb szolgáltatás lehetővé teszi az igényesebb vevők kielégítését
• Magasabb és biztosabb bevétel. Az elnyerhető igényesebb piac és nagyobb piaci részesedés több bevételt biztosít
• Olcsóbb beszerzés. Együtt vásárolva nagyobb tételben árengedményekhez juthatunk
• Intenzívebb kommunikáció. A kapcsolatok rendszeresebbek, szerevezettebbek, és fejleszthetők
• A környezet jobb megismerése. Az intenzívebb kapcsolatokban kialakuló együttműködés során a szellemi erőforrásaink is összegeződnek
• Gyorsabb innováció. Intenzívebb kommunikáció – nagyobb bölcsesség, tudás. Erőforrás többszörözés – több fejlesztési forrás, Igényesebb piac – nagyobb kihívások, Nagyobb kihívások – ösztönzőbb légkör motivációs hatáslánc mentén
• Szinergiahatás. Az egész, ami így létrejön jelentősen több, mint az összeadott részek összege. Ami létrejön, az (mindaddig nem létező) új minőség, amely az erőforrások (tőke, tudás, kapcsolatok) újfajta kombinációjából fakad

Együttműködések intenzitása és integráltsági foka

A hálózati együttműködéseknek különböző intenzitása van
A hálózatok és az együttműködés intenzitását a következő skála mentén szokásos mérni. A skála egyik végén vannak, az un. “lágy” hálózatok, a skála

másik végén pedig az un. “kemény” hálózatok. A kettő közötti lépcsőfokok a következők.
• Érdekképviselet. Amikor a cégek bizalma alacsony, kommunikációjuk szegényes és a hálózat alacsony komplexitással bír, akkor azok csak ipari érdekképviseletbe tömörülnek.
• Közös akciócsoport. Fejlettebb és hálózat irányába mutat, amikor közös akciócsoportokat alkotnak.
• Konzorcium. Fejlettebb, amikor időszakos konzorciumokat alkotnak valamely közös projektek kapcsán.
• Két cég stratégiai partnerkapcsolata. Még fejlettebb az, amikor két cég alkot stratégiai partnerkapcsolatot, ekkor közös, hosszú távú érdekeik mentén, közösen hosszú távon koordinálják magatartásukat
• Több cég stratégiai partnerkapcsolata. A legkeményebb hálózatnak azt tekintik, amikor már háromnál több cég alkot stratégiai partnerkapcsolatot. Az együttműködésekben a közös tevékenységek integráltsági foka is különböző lehet.

A KÁRPÁT-MEDENCE

A Kárpát-medence a Kárpátok, az Alpok és a Dinári-hegység vonulatai által körbevett nagy kiterjedésű medence Közép-Európában, nagyjából a Duna középső folyásának vízgyűjtőterületét foglalja magába.

A Kárpát-medence területéhez soroljuk északon és keleten a Kárpátok vonulatainak vízválasztó vonalától az Alföld felé ereszkedő valamennyi tájegységet, a hegyvidékeket is beleértve, nyugaton és délen pedig a Duna középső szakaszának dombos és sík vidékeit, a Dráva és Száva folyók mellékét, egészen a magasabb hegységek kezdetéig. Nem soroljuk a Kárpát-medence területéhez a Dunántúlnál és a Kisalföldnél nyugatabbra eső ausztriai és csehországi völgyeket, sem pedig a terület nyugati és déli határát képező alpesi és balkáni hegységeket és köztes síkságaikat.

A Kárpát-medence Európa legnagyobb hegységközi medenceegyüttese, amely a miocén kori felszínfordulat után, a Kárpátok kiemelkedésével és a belső területek besüllyedésével, majd a pliocén kori Pannon-tenger kiszáradása során alakult ki. Bár a csapadék nem bőséges, a növényzet számára általában elegendő mennyiségű eső esik, és a Kárpát-medence igen fontos mezőgazdasági régió. A hatalmas kiterjedésű lösztalajjal borított síkságok egész Európa lakosságának élelmiszer-szükségletét ki tudnák elégíteni.

MAGYAROK A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN

Földünk magyarjainak száma az 1980 körül becsült 15 millióról, 1990-ben 14 millióra, napjainkban 13 millióra csökkent. Ebből a 2001–2002-es népszámlálások időpontjában a Kárpát-medencében 11,7 millió magyar nemzetiségűt és 12 millió magyar anyanyelvűt írtak össze. Nagyarányú (–8,9%-os) csökkenésük az elmúlt évtizedben elsősorban őshonos településterületükön, azon belül főként a volt jugoszláv tagköztársaságok és a tágan értelmezett Erdély területén (–30 és –12% között) következett be.

A tetemes demográfiai veszteség eredményeként a magukat magyar nemzetiségűnek vallók aránya a Kárpát-medence össznépességén belül 1991 és 2001 között 42,5%-ról 39,7%-ra mérséklődött. A magyarok fogyása természetesen a kisebbségben élők esetében (–10,9%) volt a nagyobb mértékű, ellentétben az anyaországiakéval (–8,3%). A magyarországi magyarok lélekszám-csökkenésének a természetes fogyásnál (1991–2001: –3,56%) is nagyobb mértéke annak volt köszönhető, hogy 570 ezer (feltehetően magyar származású, a népesség 5,6%-a) nem nyilatkozott nemzetiségéről. Ennek alapján kijelenthető, hogy a nemzeti öntudat a kárpát-medencei magyarok körében a magyarországiak esetében a leggyengébb, Erdélyben és Kárpátalján a legerősebb, ahol a magyarok településterületén 1% alatti az etnikai hovatartozásáról nem nyilatkozók aránya.

A magukat magyar nemzetiségűnek vallók közül 9,3 millióan Magyarország, 1,4 millióan Erdély, 520 ezren Szlovákia, 290 ezren a Vajdaság, 151 ezren Kárpátalja, 15 ezren Horvátország pannon területeinek lakói. A Vajdaságot és Horvátországot kivéve a magyar anyanyelvűek száma mindegyik makrorégióban meghaladja a magyar nemzetiségűekét. Leginkább a szlovéniai Muravidéken (+20,6%-kal) és Szlovákiában (+10,1%-kal).

A Kárpát-medence déli területein (pl. Dél-Bánság, Szerémség, Szlavónia), ahol a magyarok szórványokban, nyelvszigetekben küzdenek egyre reménytelenebbül fennmaradásukért a magyar nemzetiségűeknek csupán 19–25%-a tekinti a magyart anyanyelvének. E tekintetben különösen súlyos a helyzet a szlavóniai Belovár-Bilogora megyében, ahol a magyaroknak már 3/4-e vallja anyanyelvének a horvátot. Hozzávetőleg ugyanezeken a területeken, illetve a szlovéniai Muravidéken, az ausztriai Őrvidék déli részén és Budapesten fogyott legnagyobb mértékben (20–40%-kal) 1991–2001 között a magyar nemzetiségűek száma. Ugyanakkor ÉK-en (Ugocsában, Beregben, Szabolcs középső részein), Budapest agglomerációjában, az Őrvidék északi részén, Bécs és Bécsújhely környékén számottevően gyarapodott a magyarok lélekszáma. A magyar többségű etnikai terület az elmúlt évtizedben 30 településsel zsugorodott, melyek közül 23 (köztük

olyan fontos hajdani járási székhelyek, mint Szepsi és Torna) a magyar–szlovák nyelvhatár Duna és Hernád közötti szakaszára jutott. A helybeli magyaroknak a románokénál nagyobb mértékű fogyása miatt az 1990-es évek végén, alapítása óta először vált román többségűvé a jelenleg 150 ezer lakosú székely főváros, Marosvásárhely is. A szerb menekültek betelepítése és a magyarok lélekszámának rohamos fogyása miatt 2002-re olyan fontos bácskai településeken is kisebbségbe szorultak a magyarok, mint Temerin és Bajmok. Az említett magyar etnikai térszerkezeti veszteségeket néhány magyarországi német, horvát, szlovák, romániai szatmári sváb és kárpátaljai ugocsai falu magyar többségűvé válása nem tudta ellensúlyozni.

A magyarok lélekszámával kapcsolatban a fentiekben tényszerűen ismertetett változások hátterében megbúvó objektív (természetes és mechanikus népmozgalom) és szubjektív tényezők (pl. a nemzeti öntudat szintje, ereje, azt meghatározó külső faktorok, asszimiláció, nemzetváltás, népszámlálás-technikai problémák) ismertetésére e helyen csupán rendkívül vázlatosan nyílik mód. A természetes népmozgalom területi különbségei magyar viszonylatban közel évszázados gyökerekkel rendelkeznek. Az elmúlt évtized(ek)ben megváltozott életvitel, fokozódó elszegényedés, létbizonytalanság, megingó házasságok, tömeges válások, az időben kitolódó gyermekvállalás és a drasztikusan csökkenő gyermekszámú családmodell miatt a magyarlakta vidékek közül ma már csak a Székelyföld esetében beszélhetünk természetes szaporodásról. A közelmúltban haladta meg a halálozások száma az élveszületésekét a Csallóközben és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. A természetes fogyás az elmúlt dekádban legnagyobb mértékben a délvidéki magyarokat tizedelte, és tényleges fogyásuk egyik leglényegesebb okozójává vált. A mechanikus népmozgalom esetében a gazdasági indíttatású vándorlások leginkább az északkeleti, keleti (kárpátaljai, tiszántúli, erdélyi) magyaroknak, míg a politikai indíttatásúak főként a szerbiai és horvátországi magyaroknak okoztak súlyos veszteségeket. A történelmileg kialakult, nyugatról kelet felé mutató, egyre meredekebb jövedelmi, gazdasági-fejlettségi lejtőn magyarok tíz- és százezrei kíséreltek meg felkapaszkodni nem csupán ukrán, román–magyar, osztrák, hanem magyar–osztrák viszonylatban is. Az ilyen jellegű migrációknak köszönhetően nőtt kimagaslóan a magyarok száma Bécs és Bécsújhely környékén, az ausztriai Őrvidék északi részén, illetve Budapest agglomerációjában.

Azt a statisztikai tényt, hogy egy időpontban mennyien vallják magukat magyarnak, számos, **ún.** szubjektív tényező is befolyásolhatja. Ezek közül kiemelkedik az adott államnak és az anyaországnak a magyar kisebbséggel (és a magyar nemzet egészével) kapcsolatos politikája is. A magyar településterület földrajzi jellege (pl. tömb, nyelvsziget, szórvány), az

interetnikus kontaktusok (főként a kisebbségek beolvadását felgyorsító vegyes házasságok) mértéke szintén a természetes asszimilációt, majd a statisztikában is megnyilvánuló nemzetváltást befolyásolhatja. Ezek a tényezők természetesen a magyar kisebbségek egészét érinthetik, de lélekszámukat az elmúlt évtizedben leginkább a szlavóniai, muravidéki, a felső-őrségi és szlovákiai (főként nagyvárosi és nyelvhatár menti) magyarok esetében apasztották. A magyarságnak az adott országban megfigyelhető presztízse és a társadalmi közhangulat jelentős hatást gyakorol a magyar anyanyelvű cigányság identitására, a roma, magyar, illetve az államalkotó etnikum közötti „nemzet(iség)választására".

Az 1990-es években a kevésbé magyarbarát, meciari-politika miatt a szlovákiai nógrádi, gömöri magyar-cigányok ezrei „pártoltak" el a magyar nemzetiségűektől, és vallották magukat inkább románnak, mint (korábban) magyarnak. Ezzel szemben, a rendszerváltás után a – túlnyomórészt magyar anyanyelvű – kárpátaljai cigányság körében ismét vonzóvá vált a gazdaságilag egyre fejlettebb anyaországgal rendelkező magyarság és ennek eredményeként főként Munkácson és környékén tetemesen nőtt a magukat magyar nemzetiségűnek vallók száma. Szintén Kárpátalján lehettünk tanúi annak, hogy nemzetpolitikai, népszámlálás-technikai okok megváltozása miatt az ugocsai görög katolikus (emiatt korábban ukránként nyilvántartott) magyar anyanyelvűek immár szabadon vallhatták magukat magyar nemzetiségűnek, mely a Nagyszőlősi járásban a magyarok 10,8%-os gyarapodását eredményezte 1989–2001 között.

Forrás: Kocsis Károly: A Kárpát-medence változó etnikai arculata (1989–2002)

AZ ÖKOTURISZTIKA FONTOSSÁGÁRÓL RÖVIDEN

A tapasztalat azt mutatja, hogy a magyar polgárok jelentős része hazánk természeti értékeit nemhogy még az iskolapadban, hanem későbbi élete során sem ismeri meg. A mai Magyarország határain belül található értékekről nem rendelkeznek nagyon sokan személyes tapasztalaton, élményeken alapuló ismeretekkel és a jóval nagyobb területű Kárpát-medencében fellelhető szépségekkel is alig találkoztak.

A Kárpátikum Alapítvány a Kárpát-medence néhány természeti értékét mutatja be a következő oldalakon és tevékenysége során törekszik arra, hogy ezeket a határon túli csodákat minél több emberrel és főleg gyerekekkel megismertesse. Ezen gyönyörű tájakon való kirándulás a turisták egészségi állapotának javítása mellett a területen élőknek is megélhetést is biztosíthat.

Retyezát (Erdély)

Bihar-hegység (Erdély)

Medve-barlang (Erdély)

Fogarasi-havasok (Erdély)

11 HATÁRON TÚLI VÁROS

UNGVÁR

Ungvár Kárpátalja területi székhelye. Anonymus krónikája szerint Ungváron adta át Álmos fiának, Árpádnak a fővezérséget. Innen eredhet Árpád „hungvári vitéz” elnevezése. 1646-ban az ungvári várban a magyarországi ortodox egyház áttért a római pápa fennhatósága alá, így új vallás született a városban, a görög katolikus felekezet. 150 éve, 1859. szeptember 21-én itt született Pálmay Ilka színésznő, a századvég legünnepeltebb magyar operettprimadonnája. Lakossága 1910-ben 16919 fő volt, 13590 magyar, 1219 szlovák, 1151 német, 640 ruszin és pár száz lengyel és cseh lakos.

MÁRAMAROSSZIGET

Máramarossziget nevét onnan kapta, hogy a Tisza és az Iza folyók által határolt területen, gyakorlatilag egy "szigeten" fekszik. A város az egykori Máramaros vármegye székhelye és hajdani Magyarország fa- és sóiparának központja volt. Itt született Hollósy Simon festőművész, a nagybányai festőiskola alapítója és a városban tanított Kőrösi Csoma Sándor és Juhász Gyula is. A várostól nyugatra található Szaplonca, mely román falu vidám temetőjéről híres. 1910-ben 21370 lakosából 9561 magyar, 7981 zsidó, 2001 román, 1257 német és 532 ruszin volt.

BÁNFFYHUNYAD

Bánffyhunyad az erdélyi Kalotaszeg fővárosa. Érdekesség, hogy egy bánffyhunyadi kalapos készíti azt a puhakalapot, mely a beléje rejtett Kossuth-portré által válik Kossuth-kalappá. 1882-ben itt született Ravasz László református püspök, egyházi író. A város nevezetessége a főtéren álló hatalmas gótikus református templom, amelyben látható az a koszorú, amit Kossuth Lajos temetésekor használtak. A templomkertben kőasztal található, ami mellett Kós Károly, Ady Endre, Babits Mihály és Tamási Áron is pihent és alkotott. 1910-ben 5194 lakosából 4699 magyar és 541 román volt.

KOLOZSVÁR

Kolozsvár az erdélyi magyarság történelmi központja és legjelentősebb városa. Mátyás király és Bocskai István fejedelem szülővárosa, az unitárius vallás bölcsője. Nevezetességei a Szent Mihály-templom, előtte Fadrusz János Mátyás szobra, valamint a Házsongárdi temető, melyben az erdélyi közélet és művészet nagyjai nyugszanak. 135 éve, 1874. november 16-án itt született Balázs Árpád zeneszerző, dalköltő, a magyar-nóta koronázatlan királya. A város híressége a több mint 100 éves Vasutas futballcsapat, amely Erdély legrégebbi klubja. 1910-ben 60 808 lakosából 50 704 magyar, 7562 román, 1676 német volt.

TUSNÁDFÜRDŐ

A hargitai Tusnádfürdő híres fürdő- és üdülőhely. Az Olt szorosában, a sötét fenyvesekkel borított meredek hegyoldal völgyében alakult ki Csíkország büszkesége. A településnek hét gyógyforrása van, gyógyfürdőjét 1842-ben alapították egy pásztorfiú csodás gyógyulása után. 160 éve, 1849. július 5-én a fürdőtől Csík felé menő út feletti Alvégszurdoka-Tepej nevű sziklaszirten vívták a székelyek utolsó csatájukat Gál Sándor vezetésével a betörő oroszok ellen. 1910-ben 193 lakosából 192 magyar, 1 pedig egyéb nemzetiségűnek van feltüntetve.

SZABADKA

Szabadka a délvidéki magyarok szellemi, kulturális és politikai életének központja. 230 éve, 1779-ben Mária Terézia szabad királyi várossá nyilvánítja Szabadkát, amelyet ekkor Szent Máriának neveztek. A város egyik híres szülötte Kosztolányi Dezső (1885-1936) író, újságíró, esztéta. A trianoni döntés után újonnan létrehozott Szerb-Horvát-Szlovén Királyság legnagyobb városa nem Belgrád vagy Zágráb volt, hanem Szabadka. A város része a nevezetes Palicsfürdő. 1910-ben 94610 lakosainak száma, melyből 55587 magyar, 33208 bunyevác, 3514 szerb és 1913 német.

LENDVA

Lendva (korábban Alsólendva) a szlovéniai magyarok központi települése. A Lendva folyó melletti település már 860-ban létezett, vára ma is áll a lendvai hegy oldalában. A település a reformáció egyik fontos szellemi központjai volt nyomdával, híres prédikátorokkal. 1848 szeptemberében és 1849 júniusában nemzetőrei visszaverték Jellasics horvát bán csapatainak támadását. 90 éve, 1919. május 29-én kikiáltották a Vendvidéki, más néven Murai Köztársaságot, melyhez elviekben hozzátartozott Alsólendva is. 1910-ben 2729 lakosából 2375 magyar, 283 vend és 51 horvát volt.

TORNALJA

A városka a Dél-Sajóvidék központja. A trianoni békeszerződésig Gömör-Kishont vármegye Tornaljai járásának székhelye volt. Neve a régi magyar torn (= torony) és alja szavak összetétele, amely az itt állt egykori őrtoronnyal kapcsolatos. 550 éve, 1459-ben Mátyás serege szabadította fel huszita uralom alól. Az 1930-as években itt működött a Kazinczy Könyv és Lapkiadó Szövetkezet, mely a „Magyar Írás" című irodalmi folyóiratot kiadta. 20 éve, 1989-ben a Tornallyay-kúria kertjében az 1848-49-es forradalom tiszteletére állítottak kopjafát. 1910-ben 2033 lakosából 1995 magyar és 20 német nemzetiségű volt.

FÜLEK

Fülek város Felvidéken, a Besztercebányai kerület Losonci járásában. Bél Mátyás legendája szerint a város nevét egy pásztorról (akit Fileknek neveztek) és a kutyájáról (Füles) kapta, akik mesebeli kincset találtak, s ebből várat építettek. A város feletti bazaltkúpon állnak várának romjai. 390 éve, 1619-ben a Bethlen Gábor által vezetett sereg foglalta el. Fülek érdekes városrészei közé tartozik a vár alatti házcsoport girbegurba utcáival és kertes házaival, valamint a XX. század eleji zománcgyár elhanyagolt épületegyüttese. 1910-ben 2665 lakosainak száma, ebből 2576 magyar, 42 szlovák és 39 német nemzetiségű.

KOMÁROM

A Csallóköz délkeleti csücskében, a Duna és a Vág-Duna összefolyásánál fekvő Komárom a Kárpát-medence egyik legrégibb települése. A város híres szülötte Jókai Mór és Lehár Ferenc. Két hónappal a világosi fegyverletétel után 160 éve, 1849. október 2-án kapitulált a Klapka György parancsnoksága alatt lévő Komárom vára. A város jelképe a Klapka-induló, melyet az 1849-es ostrom idején komponált Egressy Béni, a komáromi védősereg zenekarának hadnagya. 1910-ben 22 337 lakosából 19 924 magyar, 1248 német és 768 szlovák volt.

KASSA

Kassa az egykori Abaúj-Torna vármegye székhelye, katolikus érseki és evangélikus püspöki székhely. 365 éve, 1644. január 18-án itt kiáltják ki a rendek I. Rákóczi Györgyöt Magyarország fejedelmévé. 1788-ban itt jelent meg az első magyar nyelvű folyóirat, a Magyar Museum. A Szent Erzsébet-dóm altemplomában temették el 1906-ban a Rodostóból hazahozott II. Rákóczi Ferenc hamvait, s ekkor épült meg a Fejedelem rodostói házának másolata. 1910-ben 44211 lakosából 33350 magyar, 6547 szlovák, 3189 német, 453 lengyel, 227 cseh és 210 ruszin volt.

CIVIL SZERVEZETEK BEMUTATKOZÁSA

DOMBOS POLGÁROK EGYESÜLETE

2010. július 1. és július 19. között Kishegyesen 10. alkalommal rendezik meg a Vajdaság legnagyobb nemzetközi kulturális fesztiválját. A Dombos Fest néven ismerté vált rendezvény évente több tízezer lelkes művészetbarátot lát vendégül.

A Dombos Fest elsődleges célkitűzése, hogy elérhetővé tegye mindazokat a kulturális értékeket, produkciókat, melyek a magyar kultúrát képviselik a nagyvilágban és ezeket bemutatva, párhuzamba állítsa a környező országok műhelyeiben született produkciókkal.

24321 Kishegyes - Mali Iđoš Hegyalja u. 1 - Ispod brda 1. (Szerbia)
E-mail: dombos@dombosfest.org
Honlap: www.dombosfest.org

ÉLŐ ERDÉLY EGYESÜLET

Az Élő Erdély Egyesületet aktív, Erdélyt szerető és megismerni vágyó fiatalokból álló csapatként alapítottuk Csíkszeredában. Az Egyesület létrejöttét a 2005 óta szervezett honismereti biciklitúrák előzték meg, melyeket az a közös vágy hozott életre, hogy megismerjük örökölt környezetünket és életterünket, Erdélyt.

Honismereti túráink megerősítették bennünk azt az elképzelést, hogy Erdély rendkívül sokszínű kulturális, turisztikai és gasztronómiai adottságokkal rendelkezik, él és mozog. Célunk ezt megmutatni másoknak is, itt élőknek és ide utazóknak egyaránt, és tevékenységeink által még élőbbé, pörgőbbé tenni az erdélyi életet.

Fő célunk az erdélyi turisztikai, gasztronómiai és kulturális élet fejlesztése, mert hisszük, hogy ez az út Erdély gazdasági fellendüléséhez vezet.

Ezt a célt szolgálják egyesületünk tevékenységei is :

1. Honismereti túráink által feltérképezzük Erdélyt, és törekszünk egy Erdélyt ismerő és tisztelő, környezettudatos-, és egészséges életmódot folytató, aktív közösség kialakítására, melynek célja Erdély adottságainak tudatos feltárása és felhasználása a régió fejlesztése érdekében. Eddigi túráink megtekinthetőek a www.erdelytura.comweboldalon.

2. Az erdélyi gasztronómiában rejlő lehetőségek méltatlanul hanyagolva vannak, éppen ezért egyesületünk úgy saját rendezvényekkel, mint az erdélyi gasztronómiai fesztiválokon, kiállításokon való részvétellel népszerűsíteni kívánja az erdélyi konyhát.

3. Dolgozunk egy átfogó erdélyi turisztikai és kulturális portál létrehozásán, amely bemutatja Erdély sokszínűségét és adottságait, népszerűsíti az erdélyi turisztikai és kulturális egységeket, szolgáltatókat, rendezvényeket, ugyanakkor jól strukturált információkkal segíti az Erdélybe utazókat.

4. A turisztikai portál lehetőséget teremt virtuális utazóközösségek kialakítására, melyek tagjai erdélyi utazási élményeik, beszámolóik, fotóik és videóik feltöltésével megsokszorozhatják Erdélyt feltáró és népszerűsítő tevékenységünk hatékonyságát.

5. A tevékenységünk során gyűjtött információkat és kapcsolatokat egy erdélyi turisztikai kutatóműhely létrehozására fogjuk felhasználni, amely turisztikai tanácsadással, turisztikai trendek előrejelzésével és régiómárkák felépítésével fog foglalkozni, ezáltal is hozzájárulva Erdély gazdasági megerősödéséhez.

Tevékenységünket Erdélyben gondolkodó egyének és közösségek együttműködésére alapozzuk, céljaink elérése érdekében szívesen vesszük egyének és közösségek együttműködési ajánlatait, támogatásait.

A mi Erdélyünk

Erdély soha nem tartozott igazán Magyarországhoz, soha nem tartozott igazán Romániához, egy kis sziget maradt, mert az emberek itt másként gondolkoztak, másként éltek, és azt is vallották, hogy ők mások: ők erdélyiek. Mindegy volt, hogy éppen ki, és éppen hogyan húzta a határokat, az erdélyi ember fejében Erdély sokáig önálló, független fogalomként létezett tovább.
Felelősségünk megőrizni és fejleszteni, amit örökségként kaptunk, a következő generációknak élhető környezetet, gyökereket, értékeket és erős szellemiséget biztosítani.
Felelősségünk többet tenni, mint csak élni egyik napról a másikra, felelősségünk maradandót alkotni. Maradandó Erdélyt.

Mit szeretnénk?

A fellazuló határok korában egyre inkább a szellemi határok számítanak, hogy mennyire létezik egy régió, az attól függ, hogy mennyire él az ott élőkben, és mennyire kezeli önálló régióként a külvilág.
Ha az ott élők hisznek a létezésében, akkor a külvilág is elhiszi, és a régió létjogosultságot nyer.
Szeretnénk megmutatni Erdély értékeit itt élőknek és kívülállóknak egyaránt, megerősítve az erdélyiség érzését, elültetve a régió létezésének gondolatát a nemzetközi köztudatban.
Szeretnénk egy gazdaságilag erős, színes és békés szigetet, amire büszkék lehetünk, és amire gyerekeink is büszkék lehetnek.

Élő Erdély Egyesület - Asociaţia Transilvania Vie
530232 Nagyrét utca 20/A/5 Csíkszereda, Hargita megye, Románia
Iroda: 530170 Tudor Vladimirescu utca 28.
Email: office@eloerdely.ro

HOLLÓSY SIMON MŰVELŐDÉSI EGYLET

1992-ben Máramarosszigeten alakult magyar kulturális egyesület. Tevékenységének célja a vidék (a trianoni békeszerződéssel megosztott, ma Romániához és Ukrajnához tartozó Máramaros vármegye) magyar művelődési hagyományainak ápolása és Hollósy Simon, a nagybányai

művésztelep alapító mestere emlékének ébren tartása. Az egyesület működési programja mellett nemzetközi részvétellel kétévenként tudományos ülésszakokat, kiállításokat szervez. Szorgalmazására állították helyre a máramarosi születésű Hollósy Simon sírját, s tárták fel a festőnek a szülőföldhöz fűződő kapcsolatát.

Ez az egyesület Máramaros lelkiismerete. Énekkarával, valamint kórustáborával, amelyet minden nyáron megszervez, összegyűjti az ifjúságot Felsővisó, Borsabánya, Aknasugatag és a környező településekről. A táborban pedig az énektanulás mellett magyar nyelv oktatással is foglalkoznak. Így a találkozókon a helyi két énekkar mellé felzárkózik a Borsa, Felsővisó, Nagybocskó, Szigetkamara, Kövesláz énekcsoportja.

4925 Sighetu Marmatiei str. Lucian Blaga nr. 48 (România)
izahoranszky@yahoo.com

MAGYAR ÉRTELMISÉGIEK KÁRPÁTALJAI SZÖVETSÉGE

A Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége a kárpátaljai magyarság legnagyobb közművelődési érdekvédelmi szervezete. A MÉKK székhelye Ungvár. A szervezet szakmai társaságok konföderációja. Három nagy szakterület alapegységeit tömöríti. Ezek... a tudományos-ismeretterjesztő társaság, az irodalmi-művészeti, közművelődési társaság, a gazdaságfejlesztési társaság, amelyek különböző munkabizottságokkal, tagozatokkal működnek. Eddig több mint 12 munkabizottság alakult. 1998-ban szakmai koordinációs bizottság, illetve választmány jött létre, amely döntött a regionális szervezetek felállításáról az ungvári járásban, Ungváron, a beregszászi járásban, a nagyszőlősi járásban, Felső-Tisza-vidéken és a Felső-Latorca-vidéken.

A MÉKK jeleskedett a szakmai szervezetek életre hívásában is. Így összefogásra buzdította a gazdaköröket. kezdeményezte a Kárpátaljai Magyar Gazdaszövetség létrehozását (1996). Támogatta az újságírók önszerveződését, így jött létre a Magyar Újságírók Kárpátaljai Szövetsége (1996). Ugyancsak kezdeményezte a Kárpátaljai Önkormányzati Fórum (1994); a Kárpátok Határmenti Gazdaságfejlesztési Szövetség Ungvári Vállalkozásfejlesztési Központ (1993); az Ungvári Híd Hitelszövetkezet (1998); a Kárpátaljai Vállalkozásfejlesztési Központ (1998); a MÉKK Ifjúsági Tagozatának (1996) létrehozását és vállalta a védnökségi szerepet fölöttük.

A közösség 2003. december 1-ig már több mint 3 ezer rendes, támogató és tiszteletbeli tagot regisztrált. Az Illyés Közalapítvány támogatásának köszönhetően a MÉKK 2001-től önálló székházba költözött.

A testület tevékenysége a humán és reál szakterületen kétirányú volt... tudományszervező és népszerűsítő jellegű. Mint minden más felvállalt területen, itt sem mennyiségi mutatók halmozására, hanem a minőségre törekedtünk. E célt szolgálták azok a tudományos konferenciák, rendezvények, amelyeknek a kezdeményezője a MÉKK volt.

A tudományos-ismeretterjesztő társaság vezetői nemcsak szervezési munkájukkal bizonyítottak, előadásokon vettek részt több hazai és nemzetközi konferencián. A MÉKK aktívan jelen volt és a továbbiakban is jelen kíván lenni a helyi magyarság tudományos életének alakításában, az ismeretterjesztésben. Keresi az együttműködést a hasonló célú Kárpát-medencei magyar társaságokkal. Tucatnyi tudományos és ismeretterjesztő publikáció, monográfia, tanulmány jelent meg tagjainktól az irodalomtudomány, nyelvészet, oktatás, hitélet, történelem, politika, néprajz, művelődéstörténet, honismeret tárgykörében.

88000 Ungvár, Babuskin tér 5/a. (Ukrajna)
E-mail: titkarsag@mekk.uz.ua.

MAGYAR IFJÚSÁGI KÖZÖSSÉG

A Magyar Ifjúsági Közösség 1998-ban alakult meg országosan bejegyzett ifjúsági szervezetként az addig egymástól elszigetelten működő, városi és falusi magyar ifjúsági szervezetek akaratából. A felvidéki magyar fiataloknak ugyanis addig nem volt olyan szervezete, amely az ifjúság valamennyi rétegét szólította volna meg. A helyi szinten működő szervezetek elvárása volt, hogy legyen egy olyan közösség, amely összefogja, koordinálja a helyi csoportok tevékenységét, informálja és segíti azok munkáját, valamint országos és regionális jellegű rendezvényeket szervez. Külön figyelmet érdemel az Egyetemi Mozgalom, amely a Magyar Ifjúsági Közösségen belül indult el és kizárólag a szlovákiai magyar egyetemisták aktivitásait, szakmai és egyéb felkészítését segíti elő. Az Egyetemi Mozgalomnak immár 560 tagja van, és Nyitrán, Pozsonyban és Kassán rendszeresen szerveznek különböző vitaesteket, amelyeken leginkább magyarországi egyetemi oktatók, tudományos dolgozók és közéleti személyiségek vesznek részt. Az Egyetemi Mozgalom a legfiatalabb szlovákiai magyar ifjúsági kezdeményezés, 1999 őszén jött létre Nyitrán.

81557 Szlovákia, Pozsony Mája 10-12.
mik@selye.sk, elnok@azet.sk

KAPTÁRKŐ TERMÉSZETVÉDELMI ÉS KULTURÁLIS EGYESÜLET

A Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület 2003. június 21-én alakult Egerben, nagyobbrészt a természetet szerető és a természetvédelemmel foglalkozó fiatalokból.

Alapításakor elsődleges célként a bükkaljai kaptárkövek védelmét, akácmentesítését és bemutatását tűztük ki célul, hogy a Bükkaljának ezek az egyedi és különleges formájú sziklaalakzatai - melyek nemcsak mint egyedi földtani és természeti képződmények, hanem mint érdekes kultúrtörténeti emlékek emelkednek ki a Bükkalja értékei közül - megőrződjenek az elkövetkező nemzedékeknek és bemutathatóvá váljanak. A kaptárkövek pusztulása ugyanis évezredes fennállásuk alatt sosem volt olyan gyors és szembetűnő, mint az elmúlt évtizedekben. A sziklákat sújtó egyre gyorsuló elakácosodási - és ezáltal pusztulási - folyamatnak a megállítására szerveztünk és szervezünk programokat, hogy régiónk ezen értékei ne tűnjenek el véglegesen.

Alakulásunk óta tevékenységi körünk jelentősen bővült, így ma már nemcsak a kaptárkövek megőrzésével foglalkozunk, hanem más, élő és élettelen természeti értékek és kulturális örökségeink védelmével, az ehhez kapcsolódó tudományos tevékenységgel, kutatással, ismeretterjesztéssel, oktatással, környezettudatos neveléssel, információnyújtással és az elmaradott térségek alternatív fejlesztési lehetőségeinek felkutatásával is. Oktatásunkat néprajzi témájú – elsősorban az ember és természet kapcsolatára vonatkoztatott – ismeretterjesztéssel színesítjük.

Véleményünk szerint a természetet megismerni nem az iskolapadban, hanem kint, az élő természetben lehet igazán. Ennek kétségkívül a legjobb „eszközei" a tanösvények, amelyek nemcsak hasznos információkat közölnek az odalátogatókkal, hanem biztosítják a természet adta szabadságérzetet és az önálló felfedezés örömét is. Ennek jegyében egyesületünk kezdeti lépésekként részt vett a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság által létesített Ilona-völgyi, Bél-kői és Felsőtárkányi tanösvények nyomvonalának kijelölésében és kialakításában.

A későbbiekben önálló pályázati programok keretében kerültek megvalósításra elképzeléseink. Így a KVVM-Kövice pályázati forrásából megvalósítottuk a Szarvaskői-geológiai tanösvény felújítását és a Szomolyai Kaptárkövek Természetvédelmi Területen létesítendő kaptárkő-tanösvény kiépítését. A Norvég Civil Támogatási Alap kulturális örökségvédelem kategóriájában nyertes és támogatott pályázatunk keretében Bükkaljai Kő-út néven létrehoztunk egy tematikus utat, mely a térség tradicionális kőkultúráját, kultúrtörténeti és természeti értékeit mutatja be Siroktól Kácsig.

3300 Eger, Bajcsy-Zsilinszky u. 2. (Fellner-tömbbelső)
Email: info@kaptarko.hu

MAGYAR IDEGENFORGALMI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI EGYESÜLET

A Magyar Idegenforgalmi és Területfejlesztési Egyesületet (MITE) egyetemista és főiskolás fiatalok hozták létre. Céljaik többek közt az érdekvédelem, az újszerű kutatási módszerek népszerűsítése és az arra érdemes kutatási eredmények nyilvánosságának megteremtése. Tagjaik és munkatársaik főiskolások, egyetemisták, Phd-hallgatók és végzett fiatal szakemberek a területfejlesztés és az idegenforgalom területéről.

Gazdaságfejlesztési munkacsoport munkája:

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség támogatásával 2009 novemberében indítottak egy úgynevezett „örökbefogadási" programot a 33 leghátrányosabb helyzetű kistérségben (LHH). A projekt a felsőoktatás és a kistérségek partnerségén alapul, amely során a felsőoktatási hallgatók szakmai gyakorlatot töltenek el a kistérségben.

Vidékfejlesztési munkacsoport munkája:

A tájjellegű gyümölcsfajtákat feldolgozó, hagyományos technológiával működő 'Nagyrévi gyümölcsaszaló' és az azt kiszolgáló létesítmények (hagyományos gyümölcs- és zöldségverem, pihenőház) működtetéséhez nyújtanak szakmai segítséget.

Innovációs munkacsoport munkája:

Innovatív helyi termékfejlesztések népszerűsítése;

Innovációs Térkép és Ötlettár kialakítása;

A közelmúltban lezárult, illetve folyamatban lévő kutatási programjaik:

Szigetközi végfelhasználói igényfelmérés:

Döntés-előkészítő Eszköz megalkotása és bevezetése a fenntartható víz- és területgazdálkodás elérése érdekében szlovák-magyar együttműködés keretében. Támogatás: LIFE04ENV/H/000382 (EU)

Balaton-fejlesztési projekt:

Integrált Döntéstámogató Rendszer implementálása a balatoni turizmus fenntartható fejlődése érdekében. Támogatás: LIFE03ENV/H/000273 (EU)

A programban az Egyesület tagjai és munkatársai az ELTE Regionális Földrajzi Tanszék (mint konzorciumi tag) megbízásából vettek részt.

5463 Nagyrév, Holt-Tisza part 879.
E-mail: info@mitemuhely.hu

Haza (hon): az az etikai egység, mely a közös területen élő, faj és nyelv tekintetében részint egy eredetű, részint a történelmi események által egybeforrasztott, akarat- cselekvésbeli önhatóságát másokkal szemben kifejezésre juttató nép emlékeinek, érzelmeinek, szokásainak, reményeinek közösségét foglalja magában. A vele rokon fogalmak, nevezetesen a területi egységet kifejező ország, a faj, nyelv és történet közösségét kifejező nemzet, végül a közös szervezet szolgálatában álló állam mellett a haza a nép erkölcsi egységének, jó- és balsorsban való együvétartozásának, az önmegtagadás és önfeláldozás erényeinek kifejezője.

Hazaszeretet (Hazafiság): a hazához, ennek földjéhez, lakóihoz, nyelvéhez, emlékeihez stb. érzett ragaszkodás, mely hasonlít a szülők iránt érzett szeretethez (hazafiság) és tettekben is nyilatkozik: a haza iránt való kötelességek teljesítésében, szükség esetében saját érdekeinknek, a legfőbbeknek is, érte való mellőzésében, önzetlenségben, odaadásban, önfeláldozásban. Az egyesekből az együttélés, a vérrokonság, a közös nyelv, a lassan kifejlődő közös érzés és gondolkodásmód, közös erkölcs, szokás, közös történeti sors, közös szenvedések és örömök népet alkotnak, azaz oly közösség jő létre, mely nélkül az egyén semmi, mely az egyénre évezredek kulturmunkájának eredményét származtatja, melyben az egyén erejének főforrása van. Ösztönszerű viszonzása e sokféle jótéteménynek a haza iránt érzett szeretet, mely tudatossá téve, az erkölcsi erények egyik legfőbbike. Csak nagy nemzeti hanyatlás korszakában gyengül ez az érzés, kap lábra az önzés, az egyén elszigetelődése, elzárkózása a közösség előtt, a magánérdekek kielégítésének hajhászása, a hazaszeretetnek szóval vallása, tettel megtagadása. De a hazaszeretet érzésének gyöngültével a nép erkölcsi ereje is gyöngül, összetartása lazul, képtelenné tesz nagy föllendülésre, nagy tettekre.

Révai Nagy Lexikona (Az ismeretek enciklopédiája) IX. kötet, 1913

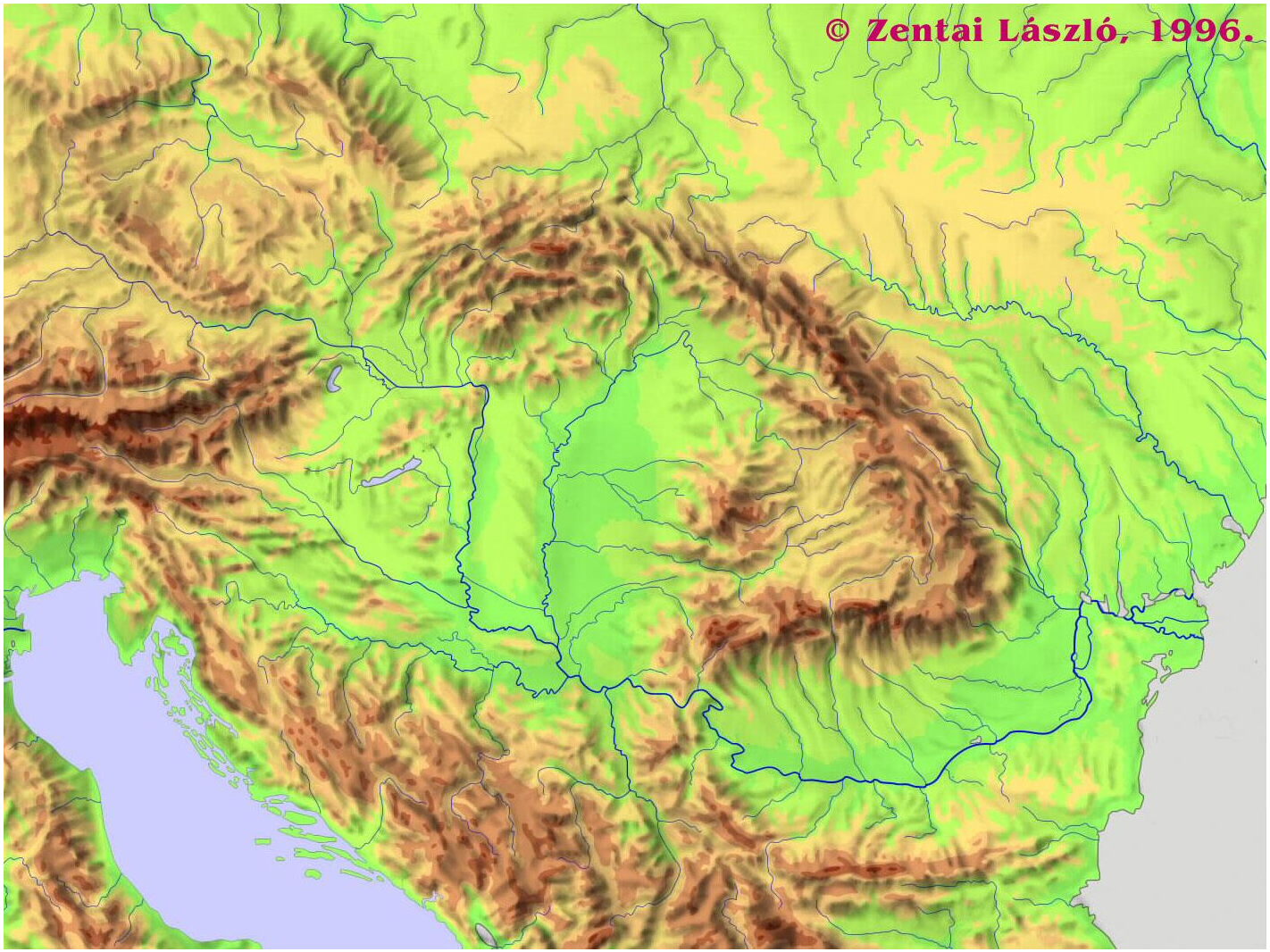
© Zentai László, 1996.